

IV.

J E L E N T É S

AZ ORSZÁG' TÖRVÉNYHATÓSÁGAIHÓZ

a' magyar tudós társaság' igazgatóságától, a' társaság'
1834beli munkálódásai és pénztára' mibenléte felől.

NEGYEDIK ESZTENDŐ.

A.

A' MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG' MUNKÁLÓDÁSAI

1834ben.

Héti ülés volt 38. A' nagy gyűlés 11 üléssel. Két hónapig szünicd.

B. Berzeviczy Vincze és Kovács János tiszteleti tagok meghalván, helyük üresen maradt. Egyikét elfoglalta választatással Szalay Imre, veszprémi kanonok. Vidéki rendes taggá választatott Szász Károly, a' nagy enyedi ref. collegiumban törvény és hazai történetek' tanítója. Hazabeli levelező taggá e' következők, előre megállított 8 számmal :

Árvaý Gergely, praemonstrati szerzetbeli kanonok, gymnasium' igazgatója Szombathelyen.

Bölöni Farkas Sándor, az erdélyi kir. kormánysszék' nagyobb cancelláriájában hites jegyző, Kolozsváratt.

Fillinger Leopold, a' pesti magyar kir. egyetemnél prof.

Horvát Cyrill, szabad művészségek' 's philosophia' doctora, kegyes szerzetbeli prof. a' logika, metaphysika és ethikában, Szegeden.

Magda Pál, a' szarvasi evang. gymnasiumban professor és rector.

Péterfi Károly, a' márosvásárhelyi ref. collegiumban
philos. professor.

Podhradczy József, számvevő tiszt a' m. kir. udvari
kamaránál, Budán.

Somossy János, hittudomány és ó testamentomi köny-
vek' magyarázatának professora Sárospatakon.

Külföldi levelező taggá választott 4.

B. Humboldt Károly Vilmos, burkus k. statusminister,
a' felirások' és szép művészségek' párizsi academiá-
jának tagja.

Klaproth Henrik Gyula, ázsiai nyelvek' burkus kir.
prof., az ázsiai londoni társaság' tagja.

Palacky Ferencz, a' tudományok' kir. cseh academiájá-
nak r. tagja.

Schelling Fridrik, lovag, bajor kir. valóságos belső
tanácsos, a' müncheni kir. academia' előülője, 's az
ottani kir. egyetem' rendes professora.

Az alaprajz' czikkjeinek betöltése így folyt:

A. HONI NYELV' MIVELÉSE.

1. A' nagy magyar szótárhoz, Vas vármegyei táj-
szavakat, Dr Horvát József; révkomáromiakat Czuczor;
győri közmondásokat Czech; Balaton mellékieket Hor-
vát Zsigmond tagok küldöttek; természettudományi mű-
szavakat Gebhardt; törvénytudományiakat, Szlemenics,
Stettner, Kölcsey, 's ezek mentek szerkeztetés végett
Perger János r. tagnak. Novák Dániel küldött építési mű-
szókat.

Kiadatott a' nagy magyar szótár' írásának planu-
ma így: Terve a' nagy magyar szótár' belső elrendelé-
sének, kiadta a' m. tud. társaság, Budán 1834. A' ta-
gok' különös használatára.

2. A' megjelent „Helyesírás' és szóragasztás' főbb
szabályaira' bégyült észrevételeken végig mentek a' héti
ülések 's a' 2dik kiadás, bővítve 's némelly félének bi-

zonyosabb elhatározásával és több világosító példával jött ki.

3. Régi magyar nyelvemlékek.

Következők' lemásoltatása rendeltetett:

1. Kopasz nádor' oklevele 1308ból, melly Zsarolyánon őriztetik, vizsgáltassék meg végképen, ha igazán magyarul költ-e, a' mi ellen, már adat van; vagy magyarra fordítása mikor történt?

2. Izsák mester' 1339beli parancsolatja iránt hasonló nyomozás történjék.

3. A' négy evangylista' magyarra fordítása 1466ban, Münchenben.

(Kottanner Ilonának, Erzsébet magyar királyné' bizodalmasának német kézírata, melly azonban a' magyar nyelvnek Albert király' udvarában is divatban voltát bizonyítja. Bécsben, a' császári könyvtárban, megtalálva Czech János által.)

4. Sz. Domokos patriarchának élete 1517ből.

5. Keserű Mihály boszniai püspök' és testvére' Krisztina' levele 1523ból. Verbőczy' aláírásával.

6. Legendarium. A' debreczeni ref. collegium' könyvtárában.

7. Az 1606ban magyar nyelven kötött zsitvatoroki békelevelél, Budán az ország' levéltárában. Ez ki is jött már a' Tudománytárban.

8. Zsoltárkönyv, apáczáknak való imádságokkal 1539ből, a' végén álló irás szerint: per Paulum de Papa.

A' Novemberben tartott Vd. nagy gyűlésben, beadattak ezen végbevitt másolatok:

a) A' halotti két megszólítás 1182ből.

b) Ó testamentomi némelly próféták 1383ból.

cz) Kinizsi Pálné' imádságoskönyve 1513ból.

d) A' tihanyi kézirat 1530—32ből.

e) A' négy evangylista 1516ból, és

f) Mózes, József, Birák' könyvei 1519ből, melyek Jordanszky Elek tinniniai püspök és kanonok ur-

nál vannak meg eredetiben, 's Bátori László' fordításul nézettek.

Ezek' gyűjteményének első kötetébe a' halotti 2 megszólítás, az ó testamentomi némelly próféták' fordítása, és Kinizsiné' imádságos könyve, sajtó alá rendeltetett.

B. MUNKÁK' KIADÁSA.

Előbbi elfogadtatásaiknál fogva nyomtatásban jelentek ezen munkák:

Mathematikai műszótár.

Nyelvtudományi pályamunkák. 1ső kötet, Csató Pálnak első rangu jutalomfelelete, és Nagy János' másod rangu jutalomfelelete.

Eredeti játékszin. I. kötet. *Vérnász*, szomorujáték, Vörösmarty Mihálytól. II. köt. *Tírus*, Horvát Czirilltól.

Külföldi játékszin. IVd. kötet. *A' játékos*, Ifflandtól, ford. Thaller István. V. köt. *Alzir*, Voltaire-től, ford. Jakab István. VI. köt. *Tancred*, Voltaire-től, ford. Árvay Gergely. VII. köt. *A' bot csinálta doctor*. Molière után Kazinczy Ferencz. VIII. köt. *Barnhelmi Minna*, Lessingtől, ford. Kazinczy Ferencz.

Játékszini megjutalmazott feleletek, a' társaságnak 1833ban November 9d. kihirdetett kérdésére: Fáy András' mint a' 30 darab aranyat elnyertnek felelete, Kállay Ferencz' másod és Jakab István' harmad karbeli felelete. Kiíttettek ezek 19 bejött felelet közül.

Tudománytár, encyclopaediai folyóirat' I. II. III. IV. kötete.

Az 1833/4 beli játékszini 100 arany jutalomra, bejött 12 vígjáték. Egyik sem nyerheté el a' főjutalmat. Másod karbeli tiszteletdíjjal lön elfogadva: A' falusi lakodalom, Jakab Istvántól.

CZ. JUTALOMKÉRDÉSEK.

A' philosophiai 1831beli kérdésre, Martius' 8dikáig mint határnapig 1834ben két versenyfelelet érkezett.

A' 100 aranyat nyerte itt Almási Balog Pál, orvos doctor, levelező tag.

A' másik felelet, Hetényi János ekeli ref. papé tiszteletdíj melletti kiadásra ítéltetett érdemesnek.

A' históriai 1832beli kérdésre, Martius 8dikáig 1834, egy felelet sem érkezett. A' melly, 1ldikén jött, határnap' meg nem tartása miatt, visszaadatott.

1834ben

ezen kérdések tüzettk ki:

NYELVTUDOMÁNYI KÉRDÉS.

Mellyek a' magyar nyelvben a' tiszta gyökök! Számláltassanak elő, mennyire lehet, eredeti jelenségeikkel.

PHILOSOPHIAI KÉRDÉS.

Mi haszna 's befolyása van és lehetne még a' lélektudománynak (psychológiának) mind a' felsőbb mind az alsóbb néposztályok' célirányos erkölcsi és polgári nevelésére? Mit és mennyit kellene ebből a' nemzeti iskolákban is tanítás' tárgyául felvenni?

A' feleletek' beküldésének ideje Martius 19. 1836.

Ismételtetett a' históriai ezen kérdés:

Millyen befolyásuk volt honi városinknak nemzetünk' kifejtődésére és csinosbulására?

Az 1833ban kijött magyar könyvek között kettő találatotott egyformán jutalomra méltónak, ugymint:

Kisfaludy Sándor' munkái, 3 és 4d. köt. Pesten 1833. 16.

Vörösmarty Mihál' munkái, 1 és 3d. köt. Pesten, 1833. 8. — És így a' 200 arany kétfelé ment.

Dicsérettel volt megemlítve: Filozofusok' és filozofia' históriája, írta Péterfi Károly, 1. köt. Marosvásárhely, 1833.

Marczibányi Lajos táblabíró, első jutalomnak 20, másodiknak 10 aranyat téven a' társaság' pénztárába falusi népnevelő magyar munkára, November 20dikáig 1834 e' végett 11 kézirat érkezett, 's azok' megitélése munkába vétetett.

D. TUDOMÁNYOS UTAZÁSOK.

Petrovics Fridrik rendes tag két tudósítást küldött Berlinből. Az elsőben leírja mit talált Magyarországot illető a' prágai, drezdai, jénai, hálai, lipcsei könyvtárakban. A' második szól a' berliniben lévőkről. Megküldötte Ottendorf Henriknek Budától Temesvárig tett útja' másolatát. Keresései' folytatására új utasítása ment.

Zsivora György lev. tag, ki most Párizsban van, hasonlóképen utasítást kapott, miket keressen fel a' párizsi, aixi, lillei könyvtárakban.

Baricz György lev. tag, ki Peschierában lakik, tudósítását küldötte a' velenczei San Marco könyvtárban találtató magyar históriai könyvekről.

Szükségesnek tartja megemlíteni az Igazgatóság e' jelentése mellett, hogy mind inkább több hasznos magyar munka, sajtó alá úgy adathatik a' társaság' költséggel, ha az eddig kibocsátottakban lévő pénz, számosabb vevő által bőven megkerül. Kéréssel csatoltatik tehát ide a' már kinyomtatott munkák' czímsorából több példány, méltóztatnának a' törvényhatóságok, azokat, kebelükben megismertetni, hogy az által több vevő találkozhassék 's a' literatura' igazibb sikerrel gyarapíthatását könyvek' vételével a' nemzetnek minden karbeli tagja külön is elésegíthesse.

Költ Pesten, az Igazgatóság' üléséből, Septemb. 11dikén 1835.

Gr. Teleki József m.k.
Elölülő.

Döbrentei Gábor m.k.
Titoknok.

B.

A. M. TUDÓS TÁRSASÁG' TŐKEPÉNZZALAPJA

1834 végével.

Alapítványok, adományok 's kamati hatodokból:

		peng.fr.	kr.
1826ban.	Gróf Széchenyi István . . .	60,000	—
—	Gróf Vay Ábrahám . . .	8,000	—
—	Gróf Andrásy György . . .	10,000	—
—	Gróf Károlyi György . . .	40,000	—
—	Gróf Széchenyi Pál . . .	10,000	—
—	Gróf Batthyáni Iván . . .	10,000	—
—	Ifjabb gróf Esterházy Mihály	10,000	—
—	Neczpáli Justh Gábor . . .	1,000	—
—	Gróf Teleki József, Ádám, Sá-		
	muel és László testvérek . .	5,000	—
—	Ifjabb gróf Esterházy Károly	10,000	—
—	Pallini Inkey Imre . . .	1,000	—
—	Gróf Festetics László . . .	10,000	—
—	Szepesi Szabó István . . .	200	—
—	Gróf Pálffy Ferencz' holtig-aján-		
	lata évenként 400 p. fr.		
1827ben.	József Főhg. Nádor . . .	10,000	—
—	Gróf Cziráky Antal . . .	3,000	—
—	Pápay Sámuel . . .	1,000	—
—	Hg. Batthyáni Fülöp . . .	40,000	—
—	Gróf Keglevich János . . .	4,000	—
—	Gróf Zay Károly . . .	2,000	—
—	Báró Mandell Károly . . .	1,000	—
—	Kopácsy József püspök . . .	1,000	—
1828ban.	Jankowich Miklós . . .	1,000	—
1830ban.	Gróf Károlyi István . . .	20,000	—
—	Gróf Károlyi Lajos . . .	10,000	—
—	Sz. kir. Buda fővárosa . . .	2,000	—
—	Sándor István' hagyományaképen		
	az Ország' pénztárából 8840 fr.		
	's az ebből származott 's e'		
	tőkéhez rótt 967 fr. 's 6 kr.		
	kamatokkal együtt . . .	9,807	6
—	Vedres István . . .	200	—
	Összesen . . .	280,207	6

		p. fr.	kr.
	Általvittel	280,207	6
1831ben.	Vághy Ferencz	400	—
—	Hont vmegye' küldeménye	20	44
	1831ben lefizetett kamatok 1/6da a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 2665 fr. 's hi- telezéskor e' mennyiséghez toldván a' pénztárból summa- kerekítésül 747 fr. 's 10 krral tészen ez évi tőkésített ka- mati mennyiség	3,412	10
1832ben.	Báró Prónay Sándor	2,000	—
—	Ürményi Ferencz	2,000	—
—	Bujánovics Sándor	400	—
—	Villax Ferdinand zirczi apát	1,000	—
—	Győri evang. gyülekezet' köz adománya	231	14
—	Fejér vmegye' két rendű kül- deménye	610	20
—	Kolozsváry Sándor kanonok	400	—
—	Düme Károly kanonok	300	—
—	Perlaky Károly	100	—
—	Kálmán János plebános	100	—
—	Sz. kir. Fiume városa öt év alatt lefizetendő 1000 fr. alapítvány- tőkéjének lefizetett első ötöde	200	—
—	V. Ferdinand magyar király Ó Felsége' adománya	10,000	—
—	Nagy - Szombat sz. kir. város' küldeménye	200	—
—	Báró Szepeszy Ignác püspök' hol- tig-ajánlata évenként 600 p. fr.		
—	Gévay Antal holtig-ajánlata éven- ként 50 p. fr.		
	1832ben fizetett kamatok 1/6da, a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 3673 fr. 30 kr. 's a' hitelezéskor a' pénztár- ból summakerekítésül toldott 8 fr. 26 krral tészen az ez évi kamati mennyiség tőkésítve.	3,681	56
1833ban.	Bács vmegye' küldeménye	352	—
	Oldal	305,615	30

		p. fr.	kr.
	Általvitel	305,615	30
1833ban.	Matus Ferencz tapi plebános' hagyománya	45	36
—	Nyitra vmegye' alapítványa	1,000	—
—	Illos József' hagyománya	40	—
—	Komárom vmegye' küldeménye	500	52
—	16 szepesi város' küldeménye	200	—
—	Kőszeg városa' küldeménye	5	—
—	Fiume városa' 1000 fr. alapítvány-tőkéjének 2dik ötöde	200	—
—	1833ban fizetett kamatok 1/6da, a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 3473 fr.'s 37 5/6 kr., 's a' summakerekítés miatt a' pénztárból toldott 8 fr. 53 1/6 krral az ez évi kamati mennyiség tőkésítve teszen	3,482	31
—	E' fölött 1050 fr. holtig-ajánlat évenként		
1834ben.	Mosony vmegye' alapítványa	89	36
—	Kovács János' alapítványa	1,000	—
—	Torontal vmegye' gyűjteményéhez adott: Mocsonyi János 100 fr.; Bydeskuthy Lajos 10 fr.; Törökbecsei urodalom 100 fr.; Nagyszentmiklósi járás' községei 124 fr. 24 kr.; Nagyikindai kerület 80 fr.; Gróf Gyulai Albert 50 fr.; Endrődy József 100 fr.; Lázár Ágoston 400 fr.; Karácson István 100 fr.; Nikolics János 100 fr.; Dadányi Constantin 100 fr.; Damaszkini Antal 100 fr.; Malenicza Miklós 100 fr.; mind ezüstben 's így összeleg az egész adakozás	1,464	24
—	Ittebei Kis Antal holtig-ajánlata évenként 100 fr.		
—	Bács vmegye' újabb küldeménye	100	6
—	Csekonics János' holtig-ajánlata évenként 48 fr.		
—	Gróf Teleki József, régi pénzgyűjtemény - öregbítésre	2,000	—
	Oldal	315,743	35

		p. fr.	kr.
	Általvitel	315,743	35
1834ben	1834-ben fizetett kamatok 1/6da, a' Festetics gróf' egész évi ka- matjával együtt	4,143	20
	Vége Károly főherczeg 10,000 fr. alapítványa, de a' melly csak 1844től gyümölcsözend az akademiának százától öttel (Buda fővárosa' alapítványa szá- zától öttel, a' többi hattal ka- matozván).		
	'S így az egész gyümölcsöző tőkepénzalap 1834 végével .	319,886	55
	Ezen kívül 1,198 pengő fr. holtig ajánlat évenként.		

A' M. TUD. ACADEMIAI PÉNZTÁR' ÁLLAPOTJA

1834 végén.

I. Bevétel:

	p. fr.	kr.
1833diki pénztári maradvány december' fogytán	6,675	12 $\frac{1}{2}$ ⁶
Lefizetett alapítványok 's adományokból	13,054	6
Alapítványi kamatok 's holtig-ajánlatokból	18,390	—
Hitelezvényi kamatokból	2,070	—
Eladott könyvekből	3,510	19
Az összes bevétel:	45,699	37 $\frac{1}{2}$ ⁶

1834ben ezen és mult évekről fizetetlen maradt

	p. fr.	kr.
Alapítványi kamat	1,470	—
Hitelezvényi kamat	658	48
Holtig-ajánlat	250	—
Az összes maradéktartozás	2,378	48

II. Kiadás.

	p. fr.	kr.
Két rendű hitelezés	18,000	—
Titoknak, levéltárnok, helybeli 's vidéki rendes tagok, tisztviselők' és szolgák' díjára	8,176	58
Fizetetlen vidéki rendes tagok' nagygyűlés-kori napdíjaira 's uti költségeire	154	24
Nyomtatási, rajzi, metszési, lithographiai, könyvárosi, kötői 's oklevélkészületi költségekre	6,028	44 $\frac{5}{20}$
Butorozásra	838	38 $\frac{8}{20}$
Házbérre	900	—
Irományszerekre, világításra és fára	325	30
Jutalmazásokra	3,596	34 $\frac{6}{20}$
Játékszinre	635	—
Posta és elegy apró költségekre	215	22 $\frac{2}{20}$
Az egész évi összes költség	38,871	12 $\frac{1}{20}$
'S így kivonván a' 43,699 fr. 37 16/20 kr. bevételből		
kiadást	a' 38,871 fr. 12 1/20 kr.	
Marad a' pénztárban		
1835re	4,828 fr. 25 15/20 kr.	

Gr. Teleki József m.k.
Előlülvő.

Döbrentei Gábor m.k.
Titoknak.